

Rapport Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017

Donderdag 18 oktober 2018

Geacht Hoofdbestuur,

Hierbij bieden wij u het rapport van de Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017 aan. Wij vertrouwen erop hiermee aan onze opdracht te hebben voldaan.

Met vriendelijke groet,

Joop van de Beek, John Groos, Thomas van der Heijden, Jelmer Reitsma

Rapport van Bevindingen

- De TDC heeft veel medewerking en informatie gekregen van 50Plusers uit alle geledingen om te kunnen komen tot een aantal onderbouwde bevindingen. De informatieverkrijging bij het Hoofdkantoor was moeizaam, en leidde uiteindelijk tot een weigering van de kantoormanager om samen te werken met de TDC;
- de TDC ziet geen enkele aanleiding voor de gedachte dat er gelden ontbreken of vermissen. In deze deelt de TDC de bevindingen van de Financiële Commissie;
- wel constateert de TDC dat de A.L.V. het advies van de Financiële Commissie t.a.v. van de jaarrekening 2017, namelijk om de jaarrekening niet goed te keuren en geen décharge te verlenen, niet is opgevolgd. Daarmee is de A.L.V. afgeweken van het bepaalde in het huishoudelijk reglement, en ondergraaft de A.L.V. de door haarzelf in het leven geroepen Financiële Commissie. De TDC acht dit onjuist;
- het ontbrak aan een meerjarenbeleidsplan, en een daarop gebaseerde begroting 2017. De TDC heeft niet kunnen constateren welke begroting voor 2017 door het Hoofdbestuur en de A.L.V. is vastgesteld. Ook de aanpassing van de begroting door de vermeerdering van het aantal zetels in de Tweede Kamer, is niet door het Hoofdbestuur en de A.L.V. vastgesteld, ondanks de gedane belofte aan de A.L.V. Hierdoor zijn de uitgaven in feite ongeautoriseerd gedaan. Daardoor liep de Vereniging in 2017 o.m. het risico dat het eigen vermogen met € 129.000 tot een minimum zou zijn teruggebracht. Het Hoofdbestuur heeft een - onzeker - voorschot heeft genomen op de mogelijke verkiezingsuitslag;
- de wet vereist dat de jaarrekening wordt ondertekend door de bestuurders. Ontbreekt de ondertekening van een hunner, dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gemaakt. Van deze melding is de TDC niet gebleken. Ook is duidelijk geworden dat de finale versie van de jaarrekening die de Financiële Commissie heeft ontvangen, uiteindelijk in de A.L.V. niet de finale versie bleek te zijn;
- in 2017 is een meningsverschil ontstaan met betrekking tot de positie van het Wetenschappelijk Bureau 50Plus als aangewezen neveninstelling. De TDC stelt zich op het standpunt dat de vereniging 50Plus verantwoordelijk en aansprakelijk is voor het volledige door de Vereniging aan subsidie ontvangen bedrag. De TDC acht daarom de vraag van de Financiële Commissie om ook de financiële administratie van de stichting Wetenschappelijk Bureau 50Plus mee te nemen in de controlerende taak van de Financiële Commissie, legitiem en terecht. De weigering door zowel de stichting als het toenmalige dagelijks Bestuur van de Vereniging had niet mogen plaatsvinden. Gedurende het onderzoek nu heeft de TDC meermalen getracht alsnog toegang te krijgen tot de financiële administratie van de stichting. Het huidige Hoofdbestuur staat hier geheel achter, de stichting blijft echter weigeren. Gezien de recente ontwikkelingen onthoudt de TDC zich verder van opmerkingen dienaangaande;

Rapport Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017

- het rapport van de Financiële Commissie (FC) inzake 2016 is in 2017 per mail toegestuurd aan de alle HB-leden en adviseurs. Op verzoek van het Hoofdbestuur heeft de Financiële Commissie het rapport op 8 april 2017 toegelicht aan het voltallige HB en adviseurs. Het getekende rapport is staande deze vergadering ook schriftelijk, voorzien van handtekeningen van alle drie de FC-leden overhandigd aan het HB. Dat rapport is vervolgens verdwenen. In dat rapport zijn bevindingen en aanbevelingen opgenomen die - indien besproken en geïmplementeerd - de administratieve organisatie van de Vereniging sterk verbeterd hadden en de risico's voor de Vereniging hadden geminimaliseerd. De TDC is van mening dat de bedrijfsvoering belangrijker beter had kunnen en moeten zijn. Om verdere risico's te voorkomen is het naar de mening van de TDC noodzakelijk ten spoedigste over te gaan tot het alsnog aan de orde stellen van de bevindingen van de Financiële Commissie m.b.t. de boekjaren 2016 en 2017 en deze van adequate acties te voorzien;
- de TDC heeft de jaarrekening 2017 en de accountantscontrole daarop bestudeerd en op enige punten in een mondeling overleg laten toelichten door zowel de opsteller (manager kantoorbureau) als door de accountant. De TDC heeft vastgesteld dat op het gebied van duidelijkheid, volledigheid en nauwkeurigheid er nog veel gewonnen kan en moet worden.

De TDC merkt op dat niet is gebleken dat in 2017 bewust of opzettelijk niet is getracht de belangen van 50Plus te behartigen, zij het vaak op geheel eigen wijze. Wel constateert de TDC dat in de afgelopen jaren de organisatie van de vereniging 50Plus als geheel in zijn ontwikkeling niet is meegegroeid met die van de partij 50plus. Dit komt in 2017 onder andere tot uiting door het ontbreken van een handboek, geen of onvolledige vastgelegde regelingen, niet of niet goed vastgelegde afspraken, onvoldoende functiescheiding, het ontbreken van taakomschrijvingen, de afwezigheid van een gedocumenteerde, transparante en professionele IT-structuur, het niet beschikbaar zijn van instructies, mandatering en slechts geringe budgetbewaking. Een document dat de declaraties binnen de vereniging regelt, is niet nageleefd. Het is de indruk van de TDC dat hierdoor een te ruimhartige praktijk rondom declaraties is ontstaan.

Ook is onvoldoende gelet op het onderscheid tussen declaraties ten behoeve van de partij en declaraties ten behoeve van de uitgeoefende politieke (betaalde) functie.

Om een door het Hoofdbestuur besloten verplichting aan te gaan zijn twee handtekeningen van het HB benodigd. De kantoormanager heeft geen formele tekenbevoegdheid. De handtekeningenbevoegdheid is geregeld in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement. In de praktijk zijn deze bevoegdheden verwaarloosd en verwaterd. Zo is onder meer een verplichting aangaan van € 25.000 t.b.v. de ledenadministratie, alsmede operationeel terugkerende verplichtingen aangaan voor een periode van 3 jaar waaraan zowel een intern besluitvormingsproces als een extern formeel juist contract ontbreekt. Ten onrechte is hiervan ook geen melding gemaakt in de jaarrekening. Ook zijn er diverse inkoopoffertes en - opdrachten niet juist behandeld en getekend. De TDC heeft verscheidene van dit soort ongewenste situaties aangetroffen;

Rapport Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017

- de TDC constateert dat het Hoofdbestuur in 2017 onvoldoende sturingsmiddelen heeft ingezet, onvoldoende sturing heeft gegeven. Bovendien zijn de noodzakelijke verenigingsprocedures in 2017 lang niet in alle gevallen correct gevolgd. De TDC constateert voorts dat er in 2017 geen echte gecoördineerde actie was waarin een confrontatie plaatsvond tussen werkelijke uitgaven en begroting, uitgaande van de activiteiten die er mee verbonden zijn. Omdat uitgaven niet direct gekoppeld waren aan activiteiten en het resultaat van de activiteiten vaak onduidelijk bleef is het erg moeilijk de doelmatigheid van de uitgaven te bepalen. Bovendien was de besluitvorming in het Hoofdbestuur in 2017 niet goed te volgen. De vergaderprocessen verliepen niet correct, er waren geen correct getekende notulen, besluitenlijsten en klachtenlijsten. Volgens verklaringen van toenmalige HB-leden werden financiële vergaderstukken tijdens de vergadering uitgereikt, en regelmatig achteraf weer ingenomen. De verhouding tussen Dagelijks Bestuur en het Hoofdbestuur was onduidelijk en conflictueus. De werkwijze ontbeerde respect voor het juridische kader, een collegiaal en democratisch uitgangspunt en een collegiale omgang met elkaar. Een van de Hoofdbestuursleden bracht volgens meerdere (rechtstreekse) bronnen als mening naar voren dat hij "lak aan de wet heeft". Samenvattend moet de TDC constateren dat het functioneren van het Hoofdbestuur inefficiënt en ineffectief is geweest;
- de TDC heeft geconstateerd dat giften in natura niet opgenomen zijn in de administratie, terwijl dit naar informatie van de kantoormanager substantiële bedragen zou betreffen;
- aan de verplichtingen voortkomende uit de ANBI is onvoldoende voldaan. De accountant heeft de verplichtingen vanuit de ANBI niet meegenomen in de controle. Een politieke partij als ANBI zal de totale inkomsten en uitgaven dienen te verantwoorden. Bij een ANBI is het erg van belang dat de geldstromen goed en zonder voorbehoud kunnen worden gevolgd. De TDC heeft geconstateerd dat dit in 2017 niet het geval is geweest, waardoor de partij risico's heeft gelopen in het kader van de belastingwetgeving;
- de gang van zaken rondom het (deels) centraliseren van de financiële administratie van de provinciale afdelingen in 2017 was onduidelijk en kent veel betrokkenen. Ook is gebleken dat lokale penningmeesters in 2017 voorbij gelopen zijn, dan wel hun functie beëindigd zagen, met overdracht van de beschikbare activa aan het Hoofdbestuur. Vanuit Brabant heeft de TDC de beschikking gekregen over uitgebreide informatie, samengevat als volgt:
  - de wijze waarop de financiële sturing van de 50Plus organisatie momenteel op centraal niveau vorm en inhoud heeft gekregen, maakt het zo goed als onmogelijk om op decentraal niveau te sturen op beoogde activiteiten, laat staan enig inzicht te verschaffen in de doelmatigheid en effectiviteit van deze activiteiten;
  - dat accountants een dergelijke wijze van sturing tolereren en goedkeuren is niet alleen onbegrijpelijk doch ook fundamenteel onjuist en op den duur vernietigend voor de geloofwaardigheid van mensen die deze organisatie geacht worden op decentraal niveau integer te besturen;

Rapport Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017

Ook uit 5 andere provincies hebben soortgelijke berichten de TDC bereikt. Het ontbreekt de TDC aan tijd dit nader te onderzoeken. Het in 2017 ingezette proces is in 2018 verder gegaan, en zich dus ook gedeeltelijk buiten de scope van de TDC begeven. De TDC constateert dat zich veel voorvallen hebben voorgedaan en veel onvrede is ontstaan waaraan geen of slechts zeer geringe bestuurlijke aandacht is besteed.

Conclusie

In Boek 2 BW handelen de artikelen 8 en 9 over het bestuur van een rechtspersoon, daaronder valt ook de vereniging 50Plus. Artikel 9 gaat over de behoorlijke taakvervulling van het bestuur en dat is een ruim begrip dat in het bijzonder in de literatuur en rechtspraak is ingevuld en nog steeds worden er procedures gevoerd omdat het vaak gaat over het feitelijk handelen van en door een bestuur.

Naar de mening van de TDC is uit het voorgaande duidelijk naar voren gekomen dat de Vereniging in 2017 zaken heeft laten liggen, risico's heeft gelopen en zich niet altijd aan de vigerende regelgeving heeft geconformeerd. Sommige risico's zijn door het toenmalige Hoofdbestuur bewust aangegaan.

Het feitelijk handelen van en door het Hoofdbestuur van 50Plus in 2017, zoals hiervoor geschetst en het nalaten van maatregelen die nodig waren (en nog steeds zijn), op grond van de rapportage van de Financiële Commissie over 2016 en 2017, zijn verwijtbaar.

Gezien het voorgaande is décharge wat de TDC betreft derhalve niet aan de orde en volgt de TDC het advies van de financiële Commissie aan de A.L.V. betreffende het boekjaar 2017 om geen decharge te verlenen.

Advies

De TDC maakt zich op grond van de bevindingen grote zorgen over de professionaliteit en meer nog over de correctheid van de organisatie van 50Plus. In de ogen van de TDC is het hoogst noodzakelijk om op korte termijn de voorgaande bevindingen te adresseren.

Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017

Rapport Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017

Uitgangspunten

Ontstaan

Tijdens de A.L.V. op 26 mei 2018 van de Vereniging 50Plus (de Vereniging) werd de jaarrekening 2017 besproken van de Vereniging 50PLUS. De Financiële Commissie, wiens taken zijn beschreven in Huishoudelijk Reglement, heeft aan de ALV haar standpunt zowel schriftelijk als mondeling staande de vergadering kenbaar gemaakt. Samengevat behelst dit standpunt:

- de Financiële Commissie heeft conform artikel 5.5. van het huishoudelijk reglement het Hoofdbestuur een verslag van haar bevindingen en aanbevelingen voorgelegd. In dit verslag komen nergens de woorden 'ontbreken of missen van gelden' voor, noch wordt op enigerlei wijze die suggestie gewekt;
- de bevindingen hebben er toe geleid dat het voor de Financiële Commissie niet mogelijk was een doelmatigheidsverklaring af te geven;
- als gevolg hiervan adviseerde de Financiële Commissie aan de leden om de jaarrekening 2017 niet vast te stellen, en geen décharge te verlenen aan het Hoofdbestuur.

Onder druk van de verplichtingen jegens met Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de A.L.V. besloten de jaarrekening van de Vereniging goed te keuren, maar het Hoofdbestuur geen décharge te verlenen. Het nieuwe bestuur, c.q. de nieuwe penningmeester dient de A.L.V. op 1 december 2018 voor te bereiden. De A.L.V. heeft het Hoofdbestuur mandaat gegeven een 'Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017' (TDC) in te stellen met als doel het boekjaar 2017 nader te onderzoeken. Dit mandaat is overigens niet opgenomen in het concept-verslag van de ALV van 26 mei.

Bemensing

In de commissie zijn benoemd: Joop van de Beek, John Groos, Martin van Rooijen, Thomas van der Heijden en Jelmer Reitsma (voorzitter). Martin van Rooijen heeft zich op 16 september 2018 teruggetrokken i.v.m. werkdruk. Als (provincie) adviseur heeft Hans Krosse opgetreden, penningmeester provincie Noord-Brabant (effectief 5 oktober 2018).

Regelgeving

Het Burgerlijk Wetboek is vanzelfsprekend van toepassing, met name Boek 2. Daarnaast is "Wet financiering politieke partijen" van toepassing, die de spelregels bepaalt waaronder de vereniging 50Plus gefinancierd wordt door de Rijksoverheid. De Vereniging heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Wet financiering politieke partijen geeft om een Wetenschappelijk Bureau als neveninstelling aan te wijzen.

Voorts is de vereniging 50Plus een Algemeen Nut Beogende Instelling. Deze classificatie stelt conform de Uitvoeringswet Rijksbelastingen inclusief de Staatscourant 2012, nr. 12737, voorwaarden

Rapport Tijdelijke Décharge Commissie Boekjaar 2017

aan de wijze waarop het toegekende subsidiebedrag geadministreerd moet worden, besteed kan worden en stelt eisen ten aanzien van de informatieverstrekking.

Werkwijze

De TDC heeft binnen de beperkingen met betrekking tot tijd, middelen en menskracht, door middel van onderzoek van de financiële administratie, ontvangen documenten, correspondentie en gesprekken getracht zich een beeld te vormen van het boekjaar 2017. Ook met de opsteller van de jaarrekening, de manager van het partijkantoor, en de controlerende accountant hebben gesprekken plaatsgevonden.